

Araştırma Makalesi • Research Article

Gelişmekte Olan Ekonomilerde Hiper Globalleşme Döneminde Kamu Harcamaları *

Public Expenditures in Developing Economies in The Era of Hyper Globalization

Jülide Yalçınkaya Koyuncu ^a, Deniz Songur^b^a Prof. Dr., Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, 11130, Bilecik/Türkiye.

ORCID: 0000-0001-7930-4901

^b Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, 06310, Ankara/Türkiye.

ORCID: 0000-0003-2552-2991

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geçmişi:

Başvuru tarihi: 23 Mayıs 2023

Düzeltilme tarihi: 12 Haziran 2023

Kabul tarihi: 25 Haziran 2023

Anahtar Kelimeler:

Kamu Harcamaları

Hiper Globalleşme

Etkinlik ve Telafi Hipotezi

İki Yönlü Sabit Etkiler Modeli

ARTICLE INFO

Article history:

Received May 23, 2023

Received in revised form June 12, 2023

Accepted June 25, 2023

Keywords:

Government Spending

Hyper-Globalization,

Efficiency and Compensation Hypothesis

Two-way fixed Effect Models

ÖZ

Globalleşme literatüründe etkinlik ve telafi hipotezleri geniş bir şekilde ele alınıp ampirik boyutta irdelenmektedir. Bu çalışmada etkinlik ve telafi hipotezlerinin geçerliliği on iki farklı kamu harcaması için sınımlanmıştır. Beş farklı globalleşme indeksi (genel globalleşme, ekonomik globalleşme, politik globalleşme, kültürel globalleşme ve sosyal globalleşme indeksi) için analizler gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın periyodu olarak globalleşmenin en yoğun olduğu Berlin duvarının çöküşü sonrası dönem (hiper globalleşme dönemi olarak adlandırılan 1989 yılı sonrası dönem) seçilmiş, analizler gelişmekte olan ülkeler örneklemleri için dengesiz panel veri seti ve iki yönlü sabit etki modelleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Ayrıca modellerde tüm değişkenler durağan hallerinde kullanılmıştır. Ele alınan beş farklı globalleşme türü için yapılan analizler sonrasında elde edilen sonuçlara göre yoğun bir şekilde istatistiksel olarak anlamlı pozitif katsayılar elde edilmiş olup, bundan dolayı da ağırlıklı bir biçimde telafi hipotezinin geçerli olduğu görülmüştür.

ABSTRACT

In the globalization literature, efficiency and compensation hypotheses are widely discussed and analyzed empirically. In this study, validity of the efficiency and compensation hypotheses for twelve different public expenditures is tested. Analyzes related with five different globalization indexes (general globalization, economic globalization, political globalization, cultural globalization and social globalization index) were performed. The period after the collapse of the Berlin wall when globalization was most intense (the post-1989 period, which is called the hyper-globalization period) was chosen as the period of the study, and the analyzes were carried out using unbalanced panel data set and two-way fixed effect models for the sample of developing countries. In addition, in the models of the study all variables were used in their stationary state. According to the results obtained from the analyzes performed for the five different types of globalization, statistically significant positive coefficients were intensely obtained and therefore, it was observed that the compensation hypothesis was predominantly valid.

1. Giriş

Globalleşme, dünya çapında ekonomik, teknolojik, sosyal, kültürel, politik ve ticari entegrasyonu içeren ve karşılıklı bağımlılığa dayalı uluslararası ilişkiler üreten bir süreçtir.

Emek hareketliliği, sermaye hareketliliği, bilgi ve iletişimde yaygınlık globalleşmenin öne çıkan özellikleri arasındadır (Garret, 1998).

Anglosakson geçmişli olan Globalleşme (Globalization), İngilizcede “arz küresi, dünya” anlamında olan “globe” kelimesinden türetilmiştir. Kısaca, dünya çapında olmak ya da dönüşmek anlamına gelmektedir (Lubbers, 1996). Türkçede “globalization” ya da “globalizm” kelimesinin tam

olarak karşılığı bulunmamakla birlikte görüş birliğinin sağlandığı bir tanımda bulunmadığından farklı disiplinlerde çeşitli tanımlamaları yapılmaktadır (Olgun, 2006). Çok boyutlu ve karmaşık bir yapıya sahip olması nedeniyle farklı disiplinleri ilgilendiren birçok konuyu etkilemekle beraber sade, tek ve bütün alanlarda kabul edilebilen bir tanımlama yapmak zordur (Solmaz, 2014). Bu yüzden globalleşme kavramı sıklıkla belirli görüşler, politikalar, olaylar, kurumlar, teknolojiler, fikirler gibi durumların global düzeyde bulunur bir konuma gelmesini ya da dünya genelinde milli kimliklerin, sınırların ve ekonomilerin çözüldüğü, sosyal yaşamın büyük bir kısmının global aşamalar tarafından belirlendiği, dünyanın ekonomik

* Bu çalışma Deniz Songur'un BŞEÜ Lisansüstü Enstitüsü İktisat Anabilim Dalında Prof. Dr. Jülide Yalçınkaya Koyuncu danışmanlığında yürüttüğü doktora tezinin bir kısmından türetilmiştir.

birliğini oluşturma, toplumların birbirlerine benzemesi şeklinde ifade edilmektedir (Stiglitz, 2017).

Globalleşme her alanda etkisini göstermekle birlikte en çok baskın olan, ekonomik globalleşmedir. Ekonomi, globalleşmenin meydana gelmesinde ve gelişmesinde ön plandadır. Globalleşme sadece yurt içi ekonomik birimler ve ekonomik yapı üzerinde etkili bir süreç olmayıp, kamu sektörü faaliyetlerini de etkilemektedir (Busemeyer, 2009).

Globalleşmenin kamu harcamaları üzerindeki etkisini inceleyen yaklaşımların en önemli olanı; globalleşme ile birlikte ülkeler arasında yaşanan vergi rekabetinin ülkelerin refah seviyesi ile kamusal harcamalar üzerinde yarattığı etkiye ilişkindir. Globalleşme ve kamu maliyesi arasındaki ilişkiyi açıklayan iki temel teorik yaklaşım; etkinlik hipotezi ve telafi hipotezidir. Telafi (tazminat) ve etkinlik (verimlilik) hipotezinin ortaya çıkış gerekçelerinin arasında finansal piyasalarda yaşanan dalgalanmalar ve ekonomik, güvensizliğin yanında gelir dağılımında yaşanan eşit olmayan bir durum hakimdir. Aslında bu durumda üreticiler ve bireyler doğrudan yaşadıkları kayıplar ile gelecekte yaşayabilecekleri riskleri devletin telafi etmesini beklemektedirler. Telafi (tazminat) hipotezi, kamu harcamalarında ve vergilerde artış üzerinde etki yaratan ve globalleşmenin dış risklerini azaltmak için devletin kamu harcamalarını artırarak telafi edici bir rol oynaması gerektiğini savunan bir yaklaşımdır (Garret ve Mitchell, 2001).

Literatürde Cameron (1978)'dan sonra en geniş en detaylı çalışma Rodrik (1998) tarafından yapılmıştır. D. Rodrik (1998), ülkelerin dışa açılması ile devlet harcamalarının artacağını ortaya koymuştur, devlet harcamalarının artması ile olası refah düşüşlerini telafi edebileceğini savunmuştur.

Verimlilik (etkinlik) hipotezi, ekonomilerde globalleşme (genişletilmiş ticaret) düzeyi arttıkça kamu sektörünün boyutunun küçüldüğü görüşünü desteklemekte ve aynı zamanda devletin boyutunun sınırlandırılmasını, refah devletinin küçülmesini, vergi oranlarının düşürülmesini desteklemektedir. Savunma harcamaları, mülkiyet hakkının güvence altına alınması için yapılan kamu harcamaları gibi kamu harcamalarının ülke üreticilerinin global pazardaki rekabet gücünü azalttığı fikri, etkinlik hipotezinin temel tezidir (Garret, 2001). Etkinlik hipotezi dış ticaretin kamu harcamaları üzerinde negatif etkilere sahip olduğunu savunur, oysa telafi hipotezinde böyle bir durum söz konusu değildir. Verimlilik ya da etkinlik hipotezi, vergi rekabetindeki hareketliliğin vergi gelirlerini azaltacağı gerekçesiyle kamu harcamalarını azaltabileceğini öngörür. Teori bunu, kamu gelirlerini oluşturan vergi ve borçlanmanın ülke borçlanmasını arttıracığını ve yatırım kararlarını etkileyeceği gerekçesine dayandırır (Tütüncü ve Zengin, 2018). Bir başka ifade ile globalleşmenin devletleri kamu harcamalarını kısmaya zorladığı savunulan neo-liberal ekonomidir. Buna göre, hükümetleri globalleşme mali ve ekonomik politikalarında uluslararası rekabet gücünü önceliklendirmeye zorlayarak, hükümetlere sunulan politika yapma seçeneklerini sınırlamaktadır. İkinci görüş ise; globalleşmenin kamu harcamaları üzerinde olumlu bir etkisi olduğunu savunmaktadır. Bu bağlamda, piyasa entegrasyonunun yarattığı işsizlik ve eşitsiz gelir dağılımı gibi sosyal ve ekonomik sorunların, globalleşmeden

etkilenenlere veya globalleşme sürecinden kaybedenlere yardım etmek için kamu harcamalarını genişletmesi için hükümet üzerinde baskı oluşturacağını savunmaktadır (Sagarik, 2014).

2. Literatür Taraması

Globalleşmenin kamu harcamaları ve gelirleri üzerindeki etkisi, genel olarak iki kavram kapsamında incelenmektedir. Bunlar; etkinlik hipotezi ve telafi hipotezidir. Konu ile ilgili literatür ele alındığında, globalleşme ve kamu harcamaları üzerine yapılan çalışmalar geniş kapsamlıdır.

Abizadeh (2005), 1960-2000 dönemi için kamu harcamaları ve kişi başı GSYH ile dış ticaret açıklığı arasındaki ilişkiyi Kanada, ABD, Kore, Singapur, Mısır ve Uruguay ülke ekonomileri için incelemiştir. Çalışmada, zaman serisi analizi (iki aşamalı en küçük kareler) yöntemi kullanılmıştır. Bulgulara göre, dış ticaret açıklığı artarken, hükümetin rolü azalmıştır, negatif bir ilişki bulunmuştur.

Gadea vd. (2009), 1960-2000 dönemini kapsayan, İspanya ülke ekonomisi için kamu harcamaları ile ticari açıklık arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışmada Johansen eş-bütünleşme analiz yöntemi kullanılmıştır. Bulgulara göre, kamu harcamalarının hem ticari açıklık hem de çeşitli koruma göstergeleri arasında uzun vadeli bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Busemeyer (2009), kamu harcamaları ile globalleşme arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışmada 1980-2004 dönemini kapsayan 21 OECD ülkesi için panel ECM analiz yöntemi kullanılmıştır. Analiz sonucunda, negatif bir ilişki bulunmuştur.

Acemoglu ve Yared (2010), sosyal kamu harcamaları ile globalleşme arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışmada 1985-2005 dönemini kapsayan Amerika ekonomisi için panel veri analizi (OLS) yöntemi kullanılmıştır. Analiz sonucunda negatif bir ilişki tespit edilmiştir.

Borghi (2009), toplam kamu harcamaları ile dış ticaret açıklığı ve doğrudan yabancı sermaye yatırımları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışmada 1980-2003 dönemini kapsayan 20 OECD ülkesi için panel FEM analizi yöntemi kullanılmıştır. Analiz sonucunda dış ticaret açıklığı ile pozitif, doğrudan yabancı sermaye yatırımları ile negatif bir ilişki bulunmuştur. Ticari açıklık ve daha genel olarak globalleşme iş güvencesizliğini ve eşitsizliği artırabilir; hükümetler telafi veya sigorta sunmak için işgücü piyasası politikalarına yapılan harcamaları artırmak isteyebilir (telafi hipotezi). Öte yandan, global arenada artan rekabet gücü, kamu harcamalarını artırma kabiliyetini kısıtlar (verimlilik hipotezi).

Kaufman ve Ubierno (2001), 14 Latin Amerika ülkesi için 1973-1997 dönemini kapsayan sosyal harcamalar (eğitim, güvenlik, sağlık, sosyal), dış ticarete açıklık, sermaye liberalizasyonu ve globalleşme arasındaki ilişkiyi ele almıştır. Analiz çalışmasında, panel veri regresyon yöntemi kullanılmıştır. Bulgulara göre, globalleşmenin sosyal güvenlik harcamaları ile negatif bir ilişkisi vardır. Ayrıca diğer yandan sermaye liberalizasyonunun sağlık harcamaları ve eğitim harcamaları ile pozitif bir ilişkisi bulunmuştur.

Garrett ve Mitchell (2001), 18 OECD ülkesi için 1961-1993 dönemini kapsayan toplam kamu harcamaları hem kamu tüketim harcamaları hem de sosyal koruma harcamaları ile dış ticarete açıklık ve ülkeden dışarı çıkan DYY (Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları) değişkenlerini kullanarak incelemiştir. Çalışmada panel regresyon (OLS) analiz yöntemi kullanılmıştır. Analiz sonucunda, negatif bir ilişki bulunmuştur. Fakat doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının bir etkisi bulunmamıştır.

Liberati (2007), 1970-2003 dönemi için kamu harcamaları ile ticari açıklık ve sermaye açıklığı arasındaki ilişkiyi incelemiştir. OLS Regression (EKK Yönt.) dinamik panel veri analiz yöntemi kullanılmıştır. 18 OECD ülkesi için yapılan bu çalışmada, sermaye açıklığının hükümet harcamalarıyla önemli ve negatif bir şekilde ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Etkinlik hipotezi genel olarak desteklenmektedir.

Petrou (2014), Bayes Modeli Ortalama Tahmin yöntemi kullanılarak 1976-2010 dönemini kapsayan 102 ülke için kamu borçlanması ve globalleşme ile kamu boyutu arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Yapılan analiz sonucunda, genel globalleşme devlet büyüklüğünü ve borcunu azaltır sonucuna ulaşmıştır. Negatif bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Samimi ve Jenatabadi (2014), gayrisafi yurt içi hasıla ile globalleşme arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışmada 1980-2008 dönemini kapsayan 33 ülke için dinamik panel yöntemi kullanılmıştır. Analiz sonucunda globalleşme üst ve orta gelir grubunda pozitif, düşük gelir gruplarında negatif ilişki vardır.

Rodrik (1997), çalışmada 19 OECD ülkesi için 1966-1991 dönemlerini kapsayan dış ticaret açıklığı ve sermaye bilançosu liberalizasyonu ile kamu harcamaları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Analiz yöntemi olarak panel veri regresyon yöntemi kullanılmıştır. Analiz sonucuna göre globalleşme değişkenlerinin GSYH içinde yer alan payı üzerinde negatif bir ilişkisi olduğu tespit edilmiştir.

Ferris vd. (2008), Kanada ülke ekonomisi için toplam kamu harcamaları ile dış ticaret açıklığı arasındaki ilişkiyi incelemiştir. 1870-2000 dönemlerini kapsayarak Johansen eşbütünleşme analiz yöntemini kullanmıştır. Analiz sonucunda negatif bir ilişki bulunmuştur ve etkinlik hipotezi desteklenmiştir.

Islam (2004), Kanada, ABD, Avustralya, İngiltere, Norveç, İsveç ülkelerinde 1929-1997 dönemi için ARDL, FMOLS yöntemi kullanılarak toplam kamu harcamaları ile dış ticaret açıklığı, ticaret oynaklığı, ticaret hadleri riski arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Sonuç olarak ARDL'ye göre ABD için dış ticaret: negatif, Kanada ülke ekonomisi için pozitif bir ilişki bulunmuştur. FMOLS analiz yöntemine göre ise, ABD ülke ekonomisi için negatif bir ilişki bulunurken, Kanada, İngiltere ve Norveç ülke ekonomileri için pozitif bir ilişki bulunmuştur.

Hansson ve Olofsdotter (2008), 20 OECD ülkesi için 1970-2002 dönemini kapsayan toplam kamu harcamaları, transfer harcamaları ile panel FEM, FGLS yöntemiyle incelemiştir. Analiz sonucunda, ticari dışa açıklık ile doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının hükümet harcamalarına olan etkisi negatif, transfer harcamaları üzerinde; etkisiz bulunmuştur.

Swank (2001), 1964-1993 dönemi için 16 ülke ekonomisini kapsayan toplam kamu harcamaları ile sermaye liberalizasyonu arasındaki ilişkiyi OLS analizi yöntemi kullanılarak incelemiştir. Yapılan analiz sonucuna göre, pozitif bir ilişki bulunmuştur.

Winner (2012), 1980-2000 dönemi için 18 OECD ülkesi için GMM tahmincisi yöntemi kullanılarak toplam kamu harcamaları ile mali rekabet arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Analiz sonucunda, pozitif bir ilişki bulunmuştur.

Fedeli (2015), İtalya ekonomisi için 1982-2009 dönemlerinde ekonomik büyüme ile sağlık harcamaları arasındaki ilişki incelenmiştir. Analiz yöntemi olarak Granger nedensellik yöntemi kullanılmıştır. Bulgulara göre, pozitif bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Pickup (2006), globalleşme ile kamu harcamaları arasındaki ilişkiyi Kanada eyaletleri için incelemiştir. 1981-1999 yıllarını kapsayarak panel veri analizi (sabit etkili) yöntemini kullanmıştır. Analiz sonucuna göre, dış ticaret açıklığı ve kamu tüketim harcamaları ile transfer harcamaları arasındaki ilişki pozitifdir.

Mourao (2007), 1947-2002 yıllarını kapsayan dönemde Portekiz ekonomisi için, hata düzeltme modeli ve dinamik en küçük kareler yöntemini kullanarak, dış ticaretin cari kamu harcamaları üzerindeki etkisini incelemiştir. Analiz sonucunda, pozitif bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Bretschger ve Hettich (2002), 1967-1996 dönemleri için 14 OECD ülkesi için panel düzeltmeli standart hata tahmini yöntemini kullanarak; vergi, sosyal kamu harcamaları ve ticaret açıklığı arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışma sonucunda; sosyal kamu harcamalarının GSYH içindeki yeri ile dış ticaret açıklığı arasında pozitif anlamlı bir ilişki vardır. Sonuç olarak, (küreselleşme emek üzerindeki vergileri artırdığı için etkinlik ve telafi hipotezlerinin aynı zamanda gerçekleşebileceği öngörülmüştür).

Blum vd. (2021), 151 ülke için 2000-2015 dönemini kapsayan OLS analizi yöntemi ile yerleşik demokrasiler ve kamu sağlık harcaması arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışma sonucunda, pozitif bir ilişki bulunmuştur.

Sagarik (2014), 2002-2011 dönemi için ASEAN ülkelerini kapsayan kamu sağlık harcaması ve dış ticaret arasındaki ilişki çoklu regresyon yöntemi kullanarak incelenmiştir. Analizi sonucunda, pozitif bir ilişki bulunmuştur.

Wacziarg (2001), 57 ülke için 1970-1989 dönemi üç aşamalı en küçük kareler yöntemi kullanılarak ekonomik büyüme ile ticari dışa açıklık arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışma sonucunda pozitif bir ilişki bulunmuştur.

Aghion vd. (2009), eğitim harcamaları ile ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi panel veri analizi (EKK) yöntemi kullanarak ele almıştır. Çalışmada, 1942-1972 doğumları kapsayan ABD ülkesi için incelenmiştir. Bulgular, eğitim harcamaları, büyüme üzerinde pozitif ve istatistiksel olarak anlamlıdır.

Dritsakis ve Adamopoulos (2004), 1960-2000 dönemini kapsayan Yunanistan ekonomisi için ekonomik büyüme ve finansal açıklık arasındaki ilişki VAR analizi yöntemi kullanılarak incelemiştir. Çalışma sonucunda aralarında pozitif bir ilişki vardır.

Dreger ve Reimers (2005), 1975-2001 dönemini kapsayan 21 OECD ülkesi için sağlık harcamaları ile ekonomik büyüme, yaşam beklentisi, bebek ölüm oranı, yaşlı nüfus arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla panel eş bütünleşme yöntemi kullanılmıştır. Analiz sonucuna göre, pozitif bir ilişki vardır.

Yun ve Yusoff (2019), 1982-2016 dönemlerini kapsayan Malezya ekonomisi için kamu eğitim harcaması ile reel GYHY, işsizlik oranı, enflasyon oranı, vergi oranı, kamu borcu, nüfus arasındaki ilişkiyi otomatik aşamalı dağıtılmış gecikme (ARDL), sınır testi yaklaşımı ile hata düzeltme modeli yöntemi kullanmıştır. Analiz sonucuna göre, uzun vade de negatif bir ilişki varken, kısa vadede ise pozitif bir ilişki bulunmuştur.

Ram (2009), 159 ülke ekonomisi için 1960-2000 dönemini kapsayan kamu harcamaları ile ticaret açıklığı arasındaki ilişkiyi incelemiştir. OLS ve sabit efektler (çift yönlü) analiz yöntemini kullanmıştır. Analiz sonucuna göre, istatistiki olarak anlamlıdır ve pozitif bir ilişki bulunmuştur.

Zortuk ve Beşer (2014), 24 geçiş ekonomisi ülkesini 1990-2011 dönemleri için kamu kesimi büyüklüğü ile GSYH kişi başı, ticari oynaklık ve dış ticaret açıklığı arasında incelemiştir. Çalışmada panel veri analiz (panel regresyon, kao ve johansen eşbütünleşme) yöntemini kullanılmıştır.

Bulgulara göre; kamu kesimi büyüklüğü ticari açıklıktaki değişimlerden bağımsız olarak dış risk ile pozitif ilişkilidir.

Kimakova (2009), 1976-2003 dönemini kapsayan 87 ülke için kamu harcamaları ile ticaret açıklığı ve uluslararası sermaye akışını incelemiştir. Çalışmada sabit etkiler (fix effects) ve rassal etkiler (random effects) yöntemini kullanmıştır. Bulgulara göre, uluslararası sermaye akışlarına maruz kalma ile hükümet büyüklüğü arasında pozitif bir ilişki vardır.

3. Data ve Metodoloji

Bu çalışma dengesiz panel veri setini kullanarak farklı türden kamu harcamaları ile globalleşme arasındaki ilişkiyi etkinlik ve telafi hipotezleri bağlamında ele alıp gelişmekte olan ekonomiler örnekleminde hiper globalleşme dönemi olarak adlandırılan 1989 yılı sonrası için ampirik boyutta irdelemektedir. Örneklem periyodu aralığı en geniş haliyle 1990-2019 yılları arasında kapsamaktadır. Çalışmada içerilen ülke ve yıl sayısı datanın ulaşılabilirliği tarafından sınırlandırılmaktadır. Çalışmada bağımlı değişken olarak on iki farklı kamu harcaması kalemi kullanılmıştır ve bağımlı değişkenlere ait tanımlamalar ve kaynakları aşağıda Tablo 1'de listelenmiştir.

Tablo 1. Kamu Harcaması Bağımlı Değişkenlerinin Tanımlamaları ve Kaynakları

Değişken	Tanımlama	Kaynak
HARCAMA1	Toplam kamu harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı	Statistics on Public Expenditures for Economic Development (SPEED) veritabanı
HARCAMA2	Tüketim harcamalarının GSYİH içindeki payı	Penn World Table
HARCAMA3	Sağlık harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı	Statistics on Public Expenditures for Economic Development (SPEED) veritabanı
HARCAMA4	Eğitim harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı	Statistics on Public Expenditures for Economic Development (SPEED) veritabanı
HARCAMA5	Sosyal koruma harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı	Statistics on Public Expenditures for Economic Development (SPEED) veritabanı
HARCAMA6	Savunma harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı	Statistics on Public Expenditures for Economic Development (SPEED) veritabanı
HARCAMA7	Tarım harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı	Statistics on Public Expenditures for Economic Development (SPEED) veritabanı
HARCAMA8	Madencilik harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı	Statistics on Public Expenditures for Economic Development (SPEED) veritabanı
HARCAMA9	Yakıt harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı	Statistics on Public Expenditures for Economic Development (SPEED) veritabanı
HARCAMA10	Taşımacılık harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı	Statistics on Public Expenditures for Economic Development (SPEED) veritabanı
HARCAMA11	İletişim harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı	Statistics on Public Expenditures for Economic Development (SPEED) veritabanı
HARCAMA12	Taşımacılık ve iletişim harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı	Statistics on Public Expenditures for Economic Development (SPEED) veritabanı

Tablo 2. Globalleşme Değişkenlerinin Tanımlamaları ve Kaynakları

Değişken	Tanımlama	Kaynak
GLOBAL1	Genel globalleşme indeksi	Gygli vd. (2019)
GLOBAL2	Ekonomik globalleşme indeksi	Gygli vd. (2019)
GLOBAL3	Sosyal globalleşme indeksi	Gygli vd. (2019)
GLOBAL4	Kültürel globalleşme indeksi	Gygli vd. (2019)
GLOBAL5	Politik globalleşme indeksi	Gygli vd. (2019)

Globalleşme değişkeni olarak 11 farklı globalleşme indeksi değeri kullanılmıştır. Çalışmada kullanılan globalleşme değişkenleri tanım ve kaynakları aşağıda Tablo 2'de gösterilmiştir.

Bu çalışmada model ve kontrol değişkenler olarak Anderson ve Obeng (2021)'in çalışmasında kullandığı iki-yönlü sabit etki modeli ile temel kontrol değişkenleri kullanılmıştır. Anderson ve Obeng (2021)'in çalışmasında kullandığı temel değişkenler: kişi başı reel GSYİH (RKBGSYİH), bağımlılık oranı (BAGIMLILIK), kentleşme (KENT), toplam nüfus

(NÜFUS) ve fiyat rasyosu (FİYAT) tarafından oluşturulmaktadır. Modellerde kullandığımız kontrol değişkenlerine ait katsayılara ilişkin literatürdeki işaret beklentileri; RKBGSYİH için negatif/pozitif, BAĞIMLILIK

için pozitif, KENT için negatif/pozitif, NÜFUS için negatif/pozitif, FİYAT için negatif/pozitif şeklindedir. Kontrol değişkenlerine ilişkin tanımlama kaynakça aşağıdaki Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3. Kontrol Değişkenlerinin Tanımlamaları ve Kaynakları

Değişken	Tanımlama	Kaynak
RKBGSYİH	Reel kişi başı GSYİH (Harcama-yönlü reel GSYİH'nın toplam nüfusa oranı)	Penn World Table
BAĞIMLILIK	Yaşlı ve genç nüfus bağımlılık oranı (65 yaş ve üstü nüfusun toplam nüfustaki oranı ile 0-14 nüfusun toplam nüfustaki oranının toplamı)	World Development Indicators (WDI)
KENT	Kentleşme oranı (kentsel nüfusun toplam nüfus içindeki payı)	World Development Indicators (WDI)
NÜFUS	Toplam nüfus	Penn World Table
FİYAT	Kamu tüketiminin fiyat düzeyinin hanehalkı tüketiminin fiyat düzeyine oranı	Penn World Table

Anderson ve Obeng (2021)'in çalışmasında kullandığı iki-yönlü sabit etki modeli benimsenip on iki farklı kamu harcama türü için aşağıdaki modeller tahmin edilmiştir:

$$HARCAMA1_{it} = \beta_0 + \beta_1 GLOBAL_{it-1} + \beta_2 RKBGSYİH_{it} + \beta_3 BAĞIMLILIK_{it} + \beta_4 KENT_{it} + \beta_5 NÜFUS_{it} + \beta_6 FİYAT_{it} + \lambda_t + \mu_i + u_{it} \quad (1)$$

$$HARCAMA2_{it} = \beta_0 + \beta_1 GLOBAL_{it-1} + \beta_2 RKBGSYİH_{it} + \beta_3 BAĞIMLILIK_{it} + \beta_4 KENT_{it} + \beta_5 NÜFUS_{it} + \beta_6 FİYAT_{it} + \lambda_t + \mu_i + u_{it} \quad (2)$$

$$HARCAMA3_{it} = \beta_0 + \beta_1 GLOBAL_{it-1} + \beta_2 RKBGSYİH_{it} + \beta_3 BAĞIMLILIK_{it} + \beta_4 KENT_{it} + \beta_5 NÜFUS_{it} + \beta_6 FİYAT_{it} + \lambda_t + \mu_i + u_{it} \quad (3)$$

$$HARCAMA4_{it} = \beta_0 + \beta_1 GLOBAL_{it-1} + \beta_2 RKBGSYİH_{it} + \beta_3 BAĞIMLILIK_{it} + \beta_4 KENT_{it} + \beta_5 NÜFUS_{it} + \beta_6 FİYAT_{it} + \lambda_t + \mu_i + u_{it} \quad (4)$$

$$HARCAMA5_{it} = \beta_0 + \beta_1 GLOBAL_{it-1} + \beta_2 RKBGSYİH_{it} + \beta_3 BAĞIMLILIK_{it} + \beta_4 KENT_{it} + \beta_5 NÜFUS_{it} + \beta_6 FİYAT_{it} + \lambda_t + \mu_i + u_{it} \quad (5)$$

$$HARCAMA6_{it} = \beta_0 + \beta_1 GLOBAL_{it-1} + \beta_2 RKBGSYİH_{it} + \beta_3 BAĞIMLILIK_{it} + \beta_4 KENT_{it} + \beta_5 NÜFUS_{it} + \beta_6 FİYAT_{it} + \lambda_t + \mu_i + u_{it} \quad (6)$$

$$HARCAMA7_{it} = \beta_0 + \beta_1 GLOBAL_{it-1} + \beta_2 RKBGSYİH_{it} + \beta_3 BAĞIMLILIK_{it} + \beta_4 KENT_{it} + \beta_5 NÜFUS_{it} + \beta_6 FİYAT_{it} + \lambda_t + \mu_i + u_{it} \quad (7)$$

$$HARCAMA8_{it} = \beta_0 + \beta_1 GLOBAL_{it-1} + \beta_2 RKBGSYİH_{it} + \beta_3 BAĞIMLILIK_{it} + \beta_4 KENT_{it} + \beta_5 NÜFUS_{it} + \beta_6 FİYAT_{it} + \lambda_t + \mu_i + u_{it} \quad (8)$$

$$HARCAMA9_{it} = \beta_0 + \beta_1 GLOBAL_{it-1} + \beta_2 RKBGSYİH_{it} + \beta_3 BAĞIMLILIK_{it} + \beta_4 KENT_{it} + \beta_5 NÜFUS_{it} + \beta_6 FİYAT_{it} + \lambda_t + \mu_i + u_{it} \quad (9)$$

$$HARCAMA10_{it} = \beta_0 + \beta_1 GLOBAL_{it-1} + \beta_2 RKBGSYİH_{it} + \beta_3 BAĞIMLILIK_{it} + \beta_4 KENT_{it} + \beta_5 NÜFUS_{it} + \beta_6 FİYAT_{it} + \lambda_t + \mu_i + u_{it} \quad (10)$$

$$HARCAMA11_{it} = \beta_0 + \beta_1 GLOBAL_{it-1} + \beta_2 RKBGSYİH_{it} + \beta_3 BAĞIMLILIK_{it} + \beta_4 KENT_{it} + \beta_5 NÜFUS_{it} + \beta_6 FİYAT_{it} + \lambda_t + \mu_i + u_{it} \quad (11)$$

$$HARCAMA12_{it} = \beta_0 + \beta_1 GLOBAL_{it-1} + \beta_2 RKBGSYİH_{it} + \beta_3 BAĞIMLILIK_{it} + \beta_4 KENT_{it} + \beta_5 NÜFUS_{it} + \beta_6 FİYAT_{it} + \lambda_t + \mu_i + u_{it} \quad (12)$$

Yukarıda eşitliklerde it alt indisi $i.ci$ ülkenin t yılındaki gözlem değerini temsil etmektedir. λ_t ve μ_i notasyonları iki-yönlü etkinin sırasıyla zaman etki ve ülke spesifik etki boyutlarını temsil etmektedir. u_{it} notasyonu regresyon modelinin hata terimini temsil etmektedir. Genel globalleşme indeksi diğer globalleşme indekslerinden ağırlıklandırılmış bir biçimde elde edilmiş olduğundan dolayı tüm globalleşme indekslerinin tek bir modelde kullanılması çoklu doğrusal bağlantı sorunu ile bizi karşı karşıya bırakabilir. Çoklu doğrusal bağlantı sorunundan sakınma amacıyla her bir globalleşme indeksi ayrı ayrı modellerde analiz edilmiştir. Modelde karşılaşılabilecek potansiyel içsellik sorunundan sakınma amacıyla GLOBAL değişkeni için bir periyot gecikmeli değerleri kullanılmıştır. Modelde yer alan değişkenlerin tamamı için logaritmik değerleri kullanılmıştır ve bu bağlamda tahmin edilen her bir model full-logaritmik modeldir ve dolayısıyla tahmin edilen katsayılar esneklikleri vermektedir. Bir modelde kullanılan değişkenler durağan olmadığı takdirde potansiyel olarak sahte regresyon (spurious regression) problemi ile karşılaşma olasıdır. Bu

nedenle modelde kullanılan tüm değişkenlerin durağanlıklarını kontrol etmek için panel birim kök testleri uygulanmış ve elde edilen sonuçlar aşağıda Tablo 4'te raporlanmıştır. Panel birim kök testleri olarak Levin, Lin & Chu testi (H_0 hipotezi ortak birim kök varsayımında bulunur) ve ADF-Fisher testi (H_0 hipotezi bireysel birim kök varsayımında bulunur) uygulanmıştır. Eğer bir seri Levin, Lin & Chu ve ADF-Fisher testlerinden herhangi birine göre düzeyde durağan çıkmış ise o seri durağan seri olarak kabul edilmiştir. Tablo 4'teki sonuçlara göre sadece RKBGSYİH değişkeni her iki test sonucuna göre düzeyde durağan değildir ama birinci farklarda durağandır. Bundan dolayı tüm modellerde RKBGSYİH değişkeninin birinci farkları (yani durağan hali) kullanılmıştır.

Diğer geriye kalan tüm değişkenler en az bir panel birim kök test sonucuna göre düzeyde durağan olduklarından dolayı söz konusu değişkenlerin düzeyde durağan oldukları kabul edilip bu değişkenlerin yalın halleri modellerde kullanılmıştır. Böylece tahmin edilen modellerde sahte regresyon sorunu ile karşılaşma olasılığı bertaraf edilmiştir.

Tablo 4. Panel Birim Kök Test Sonuçları

Değişken	Levin, Lin & Chu testi		ADF - Fisher testi	
	Düzyey	1. fark	Düzyey	1. fark
HARCAMA7	-8.11286***	-	379.963***	-
HARCAMA11	-48.8862***	-	188.750***	-
HARCAMA6	-3.35508***	-	219.204***	-
HARCAMA4	-7.07136***	-	353.233***	-
HARCAMA9	-20.4007***	-	243.988***	-
HARCAMA3	-4.18422***	-	308.833***	-
HARCAMA8	-6.58785***	-	266.004***	-
HARCAMA5	-9.43265***	-	231.108***	-
HARCAMA12	-4.30580***	-	180.728***	-
HARCAMA1	-6.85619***	-	435.258***	-
HARCAMA10	-3.35644***	-	216.243***	-
HARCAMA2	-5.64576***	-	385.843***	-
GLOBAL1	-23.9874***	-	577.165***	-
GLOBAL2	-11.652***	-	393.087***	-
GLOBAL3	-8.30376***	-	147,741	1885.57***
GLOBAL4	-8.30172***	-	388.402***	-
GLOBAL5	-27.1377***	-	778.614***	-
RKBGSYİH	2,98011	-34.4012***	117,958	1500.72***
BAĞIMLILIK	8,9286	4,09102	343.207***	-
KENT	-93.7662***	-	1505.39***	-
NÜFUS	-54.0473***	-	1481.52***	-
FİYAT	-0,36907	-39.8687***	265.753**	-

Not: ***, ** ve * sembolleri sırasıyla %1, %5 ve %10 anlamlılık düzeylerini göstermektedir.

4. Tahmin Sonuçları

Genel globalleşme, ekonomik globalleşme, sosyal globalleşme, politik globalleşme ve kültüre globalleşme ile on iki farklı kamu harcaması arasındaki ilişkiyi etkinlik ve telafi hipotezleri çerçevesinde irdeleyen analizlere ilişkin elde edilen tahmin sonuçları ve söz konusu sonuçların yorumlanması takip eden bölümde verilmiştir.

4.1. Genel Globalleşme İndeksi için Tahmin Sonuçları

Genel globalleşme indeksinin kamu harcamaları üzerindeki etkisine ilişkin elde edilen bulgular Tablo 5'te raporlanmıştır. GLOBAL1 değişkeni on iki kamu harcamasından dokuzunda (HARCAMA1, HARCAMA2, HARCAMA3, HARCAMA4, HARCAMA5, HARCAMA9, HARCAMA10, HARCAMA11, HARCAMA12) en azından %10 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu anlamlı olduğu dokuz kamu harcamasından ikisinde (HARCAMA2, HARCAMA12) negatif (etkinlik hipotezi geçerli) işaret almakta ve diğer yedisi (HARCAMA1, HARCAMA3, HARCAMA4, HARCAMA5, HARCAMA9, HARCAMA10, HARCAMA11) için pozitif (telafi hipotezi geçerli) işaret almaktadır. En büyük negatif etkiyi HARCAMA12 (taşımacılık ve iletişim harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı) değişkeninde göstermekte olup, genel globalleşme indeksinde meydana gelecek olan %1'lik bir artış taşımacılık ve iletişim harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payını %3,07 azaltmaktadır. Diğer taraftan en büyük pozitif etkiyi HARCAMA11 (iletişim harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı) değişkeninde göstermekte olup, genel globalleşme indeksinde meydana gelecek olan %1'lik bir artış iletişim harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payını %4 arttırmaktadır. Ayrıca en küçük pozitif etkiyi HARCAMA1 (toplam kamu harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı) değişkeninde göstermekte olup, genel globalleşme indeksinde meydana gelecek olan %1'lik bir artış toplam kamu harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payını %0,37 arttırmaktadır.

RKBGSYİH değişkeni sadece dört kamu harcaması (HARCAMA1, HARCAMA2, HARCAMA7, HARCAMA9) için en azından %10 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. RKBGSYİH değişkeni HARCAMA7 modelinde pozitif işaret alıyor iken HARCAMA1, HARCAMA2, HARCAMA9 modellerinde negatif işaret almaktadır. BAĞIMLILIK değişkeni sadece altı kamu harcaması (HARCAMA1, HARCAMA4, HARCAMA5, HARCAMA7, HARCAMA8, HARCAMA12) için en azından %10 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu altı modelin üçünde (HARCAMA4, HARCAMA7, HARCAMA12) pozitif işaret alıyor iken diğer üçü (HARCAMA1, HARCAMA5, HARCAMA8) için ise negatif işaret almaktadır. KENT değişkeni sadece yedi kamu harcaması (HARCAMA1, HARCAMA2, HARCAMA4, HARCAMA6, HARCAMA9, HARCAMA10, HARCAMA12) için en azından %10 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu yedi modelin beşinde (HARCAMA1, HARCAMA2, HARCAMA4, HARCAMA6, HARCAMA12) pozitif işaret alıyor iken diğer ikisinde (HARCAMA9, HARCAMA10) için ise negatif işaret almaktadır. NÜFUS değişkeni sadece yedi kamu harcaması (HARCAMA1, HARCAMA2, HARCAMA3, HARCAMA4, HARCAMA6, HARCAMA9, HARCAMA10) için en azından %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. NÜFUS değişkeni HARCAMA9 modelinde pozitif işaret alıyor iken HARCAMA1, HARCAMA2, HARCAMA3, HARCAMA4, HARCAMA6, HARCAMA10 modellerinde negatif işaret almaktadır. FİYAT değişkeni sadece dokuz kamu harcaması (HARCAMA1, HARCAMA2, HARCAMA4, HARCAMA5, HARCAMA6, HARCAMA7, HARCAMA8, HARCAMA10, HARCAMA12) için en azından %10 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. FİYAT değişkeni HARCAMA4 ve HARCAMA7 modelinde pozitif işaret alıyor iken HARCAMA1, HARCAMA2, HARCAMA5, HARCAMA6, HARCAMA8, HARCAMA10, HARCAMA12 modellerinde negatif işaret

almaktadır. Modellerin açıklama gücünü yansıtan R-kare değerlerine bakıldığında en düşük 0.5064 değerini HARCAMA11 modelinde aldığı en büyük 0.8037 değerini HARCAMA2 modelinde aldığı tespit edilmiştir. Modelin anlamlılık sınaması için kullanılan F-testi sonuçlarına

bakıldığında on iki modelin her birinde F-testi istatistik değerlerine ait P-değerleri %1'de anlamlı olduklarından on iki modelin her birinin istatistiksel açıdan anlamı olduğu sonucuna bizi götürmektedir.

Tablo 5. Genel Globalleşme İçin Tahmin Sonuçları

Bağımlı değişken==>	HARCAMA 1	HARCAMA 2	HARCAMA 3	HARCAMA 4	HARCAMA 5	HARCAMA 6	HARCAMA 7	HARCAMA 8	HARCAMA 9	HARCAMA 10	HARCAMA 11	HARCAMA 12
Sabit Terim	15,1383	1,2496	7,3653	3,6031	10,7234	3,7907	-4,5030	28,0510	-33,6936	14,0801	-13,4354	6,3606
P-değeri	0,0000	0,0000	0,0269	0,1888	0,0925	0,1958	0,2783	0,0075	0,0040	0,0216	0,5975	0,4801
GLOBAL1	0,3755	-0,0207	0,5821	0,9613	1,1705	0,0639	0,4291	-0,9634	2,3001	1,5880	4,0089	-3,0795
P-değeri	0,0511	0,0000	0,0073	0,0000	0,0042	0,7423	0,1386	0,1385	0,0017	0,0000	0,0135	0,0000
RKBGSYİH	-0,8314	-0,0172	0,2259	0,1869	-0,4455	0,1086	1,1136	-0,1970	-1,1272	0,1091	0,2175	0,4104
P-değeri	0,0000	0,0000	0,2216	0,1936	0,2004	0,5064	0,0000	0,7362	0,0713	0,7500	0,8270	0,2871
BAĞIMLILIK	-1,0401	0,0035	0,9359	0,8769	-1,5889	-0,1825	0,7481	-3,6126	-0,3381	-0,1035	2,6437	2,4595
P-değeri	0,0004	0,5024	0,9359	0,0008	0,0091	0,5160	0,0883	0,0005	0,7392	0,8496	0,1857	0,0027
KENT	0,3496	0,0247	0,0548	0,3086	-0,0163	0,6803	-0,2681	-0,2329	-3,2131	-0,9683	0,3221	1,5449
P-değeri	0,0518	0,0000	0,7772	0,0271	0,9650	0,0003	0,3211	0,6899	0,0000	0,0036	0,8778	0,0380
NÜFUS	-0,6737	-0,0158	-0,7818	-0,6424	-0,5535	-0,3283	0,0419	-0,7617	2,2265	-0,9936	-1,0188	-0,5557
P-değeri	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,1097	0,0405	0,8655	0,1599	0,0001	0,0013	0,4110	0,3051
FİYAT	-0,2241	-0,0387	-0,0388	0,1189	-0,2150	-0,1234	0,2194	-0,2333	-0,1116	-0,1984	-0,0560	-0,2923
P-değeri	0,0000	0,0000	0,3560	0,0006	0,0078	0,0009	0,0003	0,0849	0,4685	0,0148	0,8758	0,0038
Yıl sayısı	28	30	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28
Ülke sayısı	101	113	85	85	85	81	93	80	64	77	54	69
Gözlem sayısı	2284	3359	1660	1676	1619	1546	2015	1279	1046	1326	555	796
R-kare	0,5953	0,8037	0,7215	0,7761	0,7464	0,7782	0,6200	0,5984	0,5662	0,5810	0,5064	0,6138
F-ist.	23,7832	89,4543	34,1391	46,1633	37,7654	44,4645	24,6612	15,5131	12,9028	15,4697	5,5819	10,9225
P-değeri(F-ist.)	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000

4.2. Ekonomik Globalleşme İndeksi için Tahmin Sonuçları

Ekonomik globalleşme indeksinin kamu harcamaları üzerindeki etkisine ilişkin elde edilen bulgular Tablo 6'da gösterilmiştir. GLOBAL2 değişkeni on iki kamu harcamasından yedisinde (HARCAMA1, HARCAMA2, HARCAMA4, HARCAMA8, HARCAMA9, HARCAMA10, HARCAMA12) en azından %10 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu anlamlı olduğu yedi kamu harcamasından üçünde (HARCAMA2, HARCAMA8, HARCAMA12) negatif (etkinlik hipotezi geçerli) işaret almakta ve diğer dördü de (HARCAMA1, HARCAMA4, HARCAMA9, HARCAMA10) için pozitif (telafi hipotezi geçerli) işaret almaktadır. En büyük negatif etkiyi HARCAMA12 (taşımacılık ve iletişim harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı) değişkeninde göstermekte olup, ekonomik globalleşme indeksinde meydana gelecek olan %1'lik bir artış taşımacılık ve iletişim harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payını %1,56 azaltmaktadır. Diğer taraftan en büyük pozitif etkiyi HARCAMA9 (yakıt harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı) değişkeninde göstermekte olup, ekonomik globalleşme indeksinde meydana gelecek olan %1'lik bir artış yakıt harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı %0,78 arttırmaktadır. Ayrıca en küçük pozitif etkiyi HARCAMA4 (eğitim harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı) değişkeninde göstermekte olup, ekonomik globalleşme indeksinde meydana gelecek olan %1'lik bir artış eğitim harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payını %0,22 arttırmaktadır.

RKBGSYİH değişkeni sadece üç kamu harcaması (HARCAMA1, HARCAMA2, HARCAMA7) için en azından %1 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. RKBGSYİH değişkeni HARCAMA7 modelinde pozitif işaret alıyor iken HARCAMA1 ve HARCAMA2 modellerinde negatif işaret almaktadır. BAĞIMLILIK değişkeni sadece yedi kamu harcaması (HARCAMA1, HARCAMA3, HARCAMA4, HARCAMA5, HARCAMA7, HARCAMA8, HARCAMA12) için en azından %10 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu yedi modelin dördünde (HARCAMA3, HARCAMA4, HARCAMA7, HARCAMA12) pozitif işaret alıyor iken diğer üçü (HARCAMA1, HARCAMA5, HARCAMA8) için ise negatif işaret almaktadır. KENT değişkeni sadece yedi kamu harcaması (HARCAMA1, HARCAMA2, HARCAMA4, HARCAMA6, HARCAMA9, HARCAMA10, HARCAMA12) için en azından %10 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu yedi modelin beşinde (HARCAMA1, HARCAMA2, HARCAMA4, HARCAMA6, HARCAMA12) pozitif işaret alıyor iken diğer ikisinde (HARCAMA9, HARCAMA10) için ise negatif işaret almaktadır. NÜFUS değişkeni sadece on kamu harcaması (HARCAMA1, HARCAMA2, HARCAMA3, HARCAMA4, HARCAMA5, HARCAMA6, HARCAMA8, HARCAMA9, HARCAMA10, HARCAMA12) için en azından %10 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. NÜFUS değişkeni HARCAMA9 modelinde pozitif işaret alıyor iken HARCAMA1, HARCAMA2, HARCAMA3, HARCAMA4, HARCAMA5, HARCAMA6, HARCAMA8, HARCAMA10, HARCAMA12 modellerinde negatif işaret almaktadır.

FİYAT değişkeni sadece sekiz kamu harcaması (HARCAMA1, HARCAMA2, HARCAMA4, HARCAMA5, HARCAMA6, HARCAMA7, HARCAMA10, HARCAMA12) için en azından %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. FİYAT değişkeni HARCAMA4 ve HARCAMA7 modelinde pozitif işaret alıyor iken HARCAMA1, HARCAMA2, HARCAMA5, HARCAMA6, HARCAMA10, HARCAMA12 modellerinde negatif işaret

almaktadır. Modellerin açıklama gücünü yansıtan R-kare değerlerine bakıldığında en düşük 0.5004 değerini HARCAMA11 modelinde aldığı en büyük 0.8023 değerini HARCAMA2 modelinde aldığı tespit edilmiştir. F-testi sonuçlarına bakıldığında on iki modelin her birinde F-testi istatistik değerlerine ait P-değerleri %1'de anlamlı olduklarından on iki modelin her birinin istatistiksel açıdan anlamlı olduğu sonucuna işaret etmektedir.

Tablo 6. Ekonomik Globalleşme İçin Tahmin Sonuçları

Bağımlı değişken=>	HARCAMA 1	HARCAMA 2	HARCAMA 3	HARCAMA 4	HARCAMA 5	HARCAMA 6	HARCAMA 7	HARCAMA 8	HARCAMA 9	HARCAMA 10	HARCAMA 11	HARCAMA 12
Sabit Terim	13,5227	1,2004	10,3689	7,9034	16,2822	5,5494	-3,9523	35,6862	-23,7173	21,0943	8,3336	8,4330
P-değeri	0,0000	0,0000	0,0014	0,0031	0,0087	0,0515	0,3317	0,0003	0,0324	0,0003	0,7410	0,3597
GLOBAL2	0,3922	-0,0073	0,0719	0,2206	0,2251	-0,1394	0,2063	-1,4044	0,7833	0,4529	0,5869	-1,5624
P-değeri	0,0002	0,0005	0,5363	0,0229	0,3241	0,1750	0,1859	0,0000	0,0537	0,0216	0,4863	0,0000
RKBGSYİH	-0,8625	-0,0180	0,2730	0,2370	-0,3674	0,1330	1,1193	-0,0713	-0,9616	0,2083	0,1562	0,4038
P-değeri	0,0000	0,0000	0,1396	0,1015	0,2916	0,4145	0,0000	0,9019	0,1230	0,5441	0,8761	0,2963
BAĞIMLILIK	-0,9251	0,0029	0,8752	0,8020	-1,7016	-0,2382	0,7843	-3,9365	-0,7083	-0,3189	1,8622	2,2009
P-değeri	0,0017	0,5854	0,0058	0,0024	0,0054	0,3979	0,0764	0,0001	0,4832	0,5595	0,3531	0,0076
KENT	0,4033	0,0226	0,1059	0,3692	0,0878	0,6969	-0,2152	-0,3761	-3,1513	-0,9017	1,5106	1,2715
P-değeri	0,0234	0,0000	0,5833	0,0085	0,8132	0,0002	0,4235	0,5170	0,0000	0,0070	0,4650	0,0846
NÜFUS	-0,6155	-0,0154	-0,8409	-0,7244	-0,6650	-0,3783	0,0415	-1,0214	2,0482	-1,1157	-1,6141	-0,9312
P-değeri	0,0002	0,0000	0,0000	0,0000	0,0561	0,0187	0,8670	0,0583	0,0003	0,0003	0,2094	0,0936
FİYAT	-0,2372	-0,0388	-0,0306	0,1266	-0,2047	-0,1169	0,2167	-0,1879	-0,1032	-0,1853	-0,1727	-0,3036
P-değeri	0,0000	0,0000	0,4668	0,0003	0,0115	0,0016	0,0004	0,1635	0,5042	0,0236	0,6292	0,0027
Yıl sayısı	28	30	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28
Ülke sayısı	101	113	85	85	85	81	93	80	64	77	54	69
Gözlem sayısı	2284	3359	1660	1676	1619	1546	2015	1279	1046	1326	555	796
R-kare	0,5972	0,8023	0,7202	0,7726	0,7452	0,7785	0,6200	0,6035	0,563409	0,5765	0,5004	0,6114
F-ist.	23,9698	88,6357	33,9304	45,2495	37,5220	44,5337	24,6518	15,8468	12,75687	15,1872	5,4503	10,8129
P-değeri(F-ist.)	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000

4.3. Sosyal Globalleşme İndeksi için Tahmin Sonuçları

Sosyal globalleşme indeksinin kamu harcamaları üzerindeki etkisine ilişkin elde edilen bulgular Tablo 7'de raporlanmıştır. GLOBAL3 değişkeni on iki kamu harcamasından dokuzunda (HARCAMA2, HARCAMA3,

HARCAMA4, HARCAMA5, HARCAMA7, HARCAMA8, HARCAMA10, HARCAMA11, HARCAMA12) en azından %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu anlamlı olduğu dokuz kamu harcamasından birisi (HARCAMA12) negatif (etkinlik hipotezi geçerli) işaret almakta ve diğer sekizi (HARCAMA2, HARCAMA3, HARCAMA4, HARCAMA5, HARCAMA7, HARCAMA8, HARCAMA10, HARCAMA11) için pozitif (telafi hipotezi geçerli) işaret almaktadır. En büyük negatif etkiyi HARCAMA12 (taşımacılık ve iletişim harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı) değişkeninde göstermekte olup, sosyal globalleşme indeksinde meydana gelecek olan %1'lik bir artış taşımacılık ve iletişim harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payını %1,65 azaltmaktadır. Diğer taraftan en büyük pozitif etkiyi HARCAMA11 (İletişim harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı) değişkeninde göstermekte olup, sosyal globalleşme indeksinde meydana gelecek olan %1'lik bir artış madencilik harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payını %6,22 arttırmaktadır. Ayrıca en küçük pozitif etkiyi HARCAMA2 (tüketim harcamalarının GSYİH içindeki payı) değişkeninde göstermekte olup, sosyal globalleşme indeksinde meydana

gelecek olan %1'lik bir artış tüketim harcamalarının GSYİH içindeki payını %0,01 arttırmaktadır.

RKBGSYİH değişkeni sadece dört kamu harcaması (HARCAMA1, HARCAMA2, HARCAMA4, HARCAMA7) için en azından %10 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. RKBGSYİH değişkeni HARCAMA4 ve HARCAMA7 modellerinde pozitif işaret alıyor iken HARCAMA1 ve HARCAMA2 modellerinde negatif işaret almaktadır. BAĞIMLILIK değişkeni sadece altı kamu harcaması (HARCAMA1, HARCAMA3, HARCAMA4, HARCAMA5, HARCAMA8, HARCAMA12) için en azından %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu altı modelin üçünde (HARCAMA3, HARCAMA4, HARCAMA12) pozitif işaret alıyor iken diğer üçü (HARCAMA1, HARCAMA5, HARCAMA8) için ise negatif işaret almaktadır. KENT değişkeni sadece sekiz kamu harcaması (HARCAMA1, HARCAMA2, HARCAMA4, HARCAMA6, HARCAMA7, HARCAMA9, HARCAMA10, HARCAMA12) için en azından %10 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu sekiz modelin beşinde (HARCAMA1, HARCAMA2, HARCAMA4, HARCAMA6, HARCAMA12) pozitif işaret alıyor iken diğer üçünde (HARCAMA7, HARCAMA9, HARCAMA10) için ise negatif işaret almaktadır. NÜFUS değişkeni sadece dokuz kamu harcaması (HARCAMA1, HARCAMA2, HARCAMA3, HARCAMA4, HARCAMA5, HARCAMA6, HARCAMA9, HARCAMA10, HARCAMA11) için en

azından %10 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. NÜFUS değişkeni HARCAMA9 modelinde pozitif işaret alıyor iken HARCAMA1, HARCAMA2, HARCAMA3, HARCAMA4, HARCAMA5, HARCAMA6, HARCAMA10, HARCAMA11 modellerinde negatif işaret almaktadır. FİYAT değişkeni sadece kamu harcaması (HARCAMA1, HARCAMA2, HARCAMA4, HARCAMA5, HARCAMA6, HARCAMA7, HARCAMA8, HARCAMA10, HARCAMA12) için en azından %10 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. FİYAT değişkeni HARCAMA4 ve HARCAMA7 modelinde pozitif işaret alıyor iken HARCAMA1, HARCAMA2,

HARCAMA5, HARCAMA6, HARCAMA8, HARCAMA10, HARCAMA12 modellerinde negatif işaret almaktadır. Modellerin açıklama gücünü yansıtan R-kare değerlerine bakıldığında en düşük 0.5346 değerini HARCAMA11 modelinde aldığı en büyük 0.8042 değerini HARCAMA2 modelinde aldığı tespit edilmiştir. Modelin anlamlılık sınaması için kullanılan F-testi sonuçlarına bakıldığında on iki modelin her birinde F-testi istatistik değerlerine ait P-değerleri %1'de anlamlı olduklarından on iki modelin her birinin istatistiksel açıdan anlamı olduğu sonucunu ortaya koymaktadır.

Tablo 7. Sosyal Globalleşme İçin Tahmin Sonuçları

Bağımlı değişken=>	HARCAMA 1	HARCAMA 2	HARCAMA 3	HARCAMA 4	HARCAMA 5	HARCAMA 6	HARCAMA 7	HARCAMA 8	HARCAMA 9	HARCAMA 10	HARCAMA 11	HARCAMA 12
Sabit Terim	17,2697	1,1635	10,9311	9,8429	17,9913	4,2232	-1,6851	18,5915	-15,2151	23,7288	18,1706	-17,0170
P-değeri	0,0000	0,0000	0,0003	0,0001	0,0019	0,1136	0,6565	0,0450	0,1318	0,0000	0,4054	0,0608
GLOBAL3	0,0600	0,0158	0,3153	0,3018	0,6757	-0,0649	0,7343	0,9394	0,2772	0,6438	6,2272	-1,6519
P-değeri	0,6043	0,0000	0,0098	0,0024	0,0044	0,5521	0,0000	0,0147	0,5654	0,0047	0,0000	0,0000
RKBGSYİH	-0,8035	-0,0194	0,2725	0,2694	-0,3426	0,1171	1,1210	-0,3436	-0,8349	0,2951	0,0696	0,4561
P-değeri	0,0000	0,0000	0,1379	0,0612	0,3215	0,4714	0,0000	0,5525	0,1785	0,3873	0,9426	0,2400
BAĞIMLILIK	-1,1093	-0,0004	0,7527	0,6426	-1,9423	-0,1753	0,4269	-3,2295	-1,1293	-0,5734	-0,1529	3,7309
P-değeri	0,0002	0,9329	0,0173	0,0146	0,0014	0,5329	0,3319	0,0014	0,2544	0,2888	0,9363	0,0000
KENT	0,3652	0,0154	-0,0501	0,2553	-0,2487	0,7271	-0,5642	-0,5962	-3,3051	-1,1508	-3,2055	1,6000
P-değeri	0,0510	0,0000	0,8043	0,0789	0,5236	0,0002	0,0432	0,3196	0,0000	0,0008	0,1318	0,0353
NÜFUS	-0,7166	-0,0160	-0,8658	-0,7964	-0,7369	-0,3372	-0,0513	-0,6291	1,7778	-1,2022	-1,9894	0,1998
P-değeri	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0304	0,0328	0,8337	0,2381	0,0011	0,0001	0,0828	0,7188
FİYAT	-0,2174	-0,0397	-0,0264	0,1359	-0,1950	-0,1232	0,2251	-0,2284	-0,0896	-0,1581	-0,2371	-0,2375
P-değeri	0,0000	0,0000	0,5282	0,0001	0,0155	0,0008	0,0002	0,0906	0,5631	0,0520	0,4902	0,0214
Yıl sayısı	28	30	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28
Ülke sayısı	101	113	85	85	85	81	93	80	64	77	54	69
Gözlem sayısı	2284	3359	1660	1676	1619	1546	2015	1279	1046	1326	555	796
R-kare	0,5947	0,8042	0,7214	0,7732	0,7464	0,7782	0,6233	0,5997	0,5618	0,5775	0,5346	0,6099
F-ist.	23,7175	89,7065	34,1229	45,4025	37,7627	44,4743	25,0013	15,5968	12,6761	15,2464	6,2502	10,7417
P-değeri(F-ist.)	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000

4.4. Kültürel Globalleşme İndeksi için Tahmin Sonuçları

Kültürel globalleşme indeksinin kamu harcamaları üzerindeki etkisine ilişkin elde edilen bulgular Tablo 8'de raporlanmıştır. GLOBAL4 değişkeni on iki kamu harcamasından beşinde (HARCAMA2, HARCAMA3, HARCAMA4, HARCAMA7, HARCAMA10) en azından %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu anlamlı olduğu beş kamu harcaması modelinin tümünde pozitif (telafi hipotezi geçerli) işaret almaktadır. En büyük pozitif etkiyi HARCAMA7 (Tarım harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı) değişkeninde göstermekte olup, kültürel globalleşme indeksinde meydana gelecek olan %1'lik bir artış tarım harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payını %0,60 arttırmaktadır. Ayrıca en küçük pozitif etkiyi HARCAMA2 (tüketim harcamalarının GSYİH içindeki payı) değişkeninde göstermekte olup, kültürel globalleşme indeksinde meydana gelecek olan %1'lik bir artış tüketim harcamalarının GSYİH içindeki payı %0,005 arttırmaktadır.

RKBGSYİH değişkeni sadece dört kamu harcaması (HARCAMA1, HARCAMA2, HARCAMA4,

HARCAMA7) için en azından %10 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. RKBGSYİH değişkeni HARCAMA4 ve HARCAMA7 modelinde pozitif işaret alıyor iken HARCAMA1, HARCAMA2, modellerinde negatif işaret almaktadır. BAĞIMLILIK değişkeni sadece altı kamu harcaması (HARCAMA1, HARCAMA3, HARCAMA4, HARCAMA5, HARCAMA8, HARCAMA12) için en azından %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu altı modelin üçünde (HARCAMA3, HARCAMA4, HARCAMA12) pozitif işaret alıyor iken diğer üçü (HARCAMA1, HARCAMA5, HARCAMA8) için ise negatif işaret almaktadır. KENT değişkeni sadece yedi kamu harcaması (HARCAMA1, HARCAMA2, HARCAMA4, HARCAMA6, HARCAMA7, HARCAMA9, HARCAMA10) için en azından %10 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu yedi modelin dördünde (HARCAMA1, HARCAMA2, HARCAMA4, HARCAMA6) pozitif işaret alıyor iken diğer üçünde (HARCAMA7, HARCAMA9, HARCAMA10) için ise negatif işaret almaktadır. NÜFUS değişkeni sadece sekiz kamu harcaması (HARCAMA1, HARCAMA2, HARCAMA3, HARCAMA4, HARCAMA5, HARCAMA6, HARCAMA9, HARCAMA10) için en azından %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. NÜFUS

değişkeni HARCAMA9 modelinde pozitif işaret alıyor iken HARCAMA1, HARCAMA2, HARCAMA3, HARCAMA4, HARCAMA5, HARCAMA6, HARCAMA10 modellerinde negatif işaret almaktadır. FİYAT değişkeni sadece dokuz kamu harcaması (HARCAMA1, HARCAMA2, HARCAMA4, HARCAMA5, HARCAMA6, HARCAMA7, HARCAMA8, HARCAMA10, HARCAMA12) için en azından %10 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. FİYAT değişkeni HARCAMA4 ve HARCAMA7 modelinde pozitif işaret alıyor iken HARCAMA1, HARCAMA2, HARCAMA5, HARCAMA6, HARCAMA8,

HARCAMA10, HARCAMA12 modellerinde negatif işaret almaktadır. Modellerin açıklama gücünü yansıtan R-kare değerlerine bakıldığında en düşük 0.5010 değerini HARCAMA11 modelinde aldığı en büyük 0.8021 değerini HARCAMA2 modelinde aldığı tespit edilmiştir. Modelin anlamlılık sınavına için kullanılan F-testi sonuçlarına bakıldığında on iki modelin her birinin F-testi istatistik değerlerine ait P-değerleri %1'de anlamlı olduklarından bizi on iki modelin her birinin istatistiksel açıdan anlamlı olduğu sonucuna ulaştırmaktadır.

Tablo 8. Kültürel Globalleşme İçin Tahmin Sonuçları

Bağımlı değişken=>	HARCAMA 1	HARCAMA 2	HARCAMA 3	HARCAMA 4	HARCAMA 5	HARCAMA 6	HARCAMA 7	HARCAMA 8	HARCAMA 9	HARCAMA 10	HARCAMA 11	HARCAMA 12
Sabit Terim	17,2133	1,1317	11,1172	10,0153	18,4684	4,2151	-2,4132	20,8510	-15,2604	24,8210	13,2099	-6,7741
P-değeri	0,0000	0,0000	0,0002	0,0001	0,0014	0,1141	0,5240	0,0254	0,1257	0,0000	0,5620	0,4499
GLOBAL4	-0,0398	0,0055	0,4356	0,3036	0,1261	0,1032	0,6054	-0,0291	0,4232	0,4116	0,9044	-0,1865
P-değeri	0,6606	0,0020	0,0000	0,0002	0,5255	0,2571	0,0000	0,9307	0,2463	0,0298	0,3114	0,4864
RKBGSYİH	-0,8002	-0,0193	0,2648	0,2669	-0,3338	0,1092	1,1121	-0,3175	-0,8609	0,2841	0,1342	0,3433
P-değeri	0,0000	0,0000	0,1478	0,0632	0,3353	0,5016	0,0000	0,5839	0,1656	0,4058	0,8934	0,3832
BAĞIMLILIK	-1,0727	0,0024	0,6632	0,6047	-1,8213	-0,2386	0,4782	-3,2387	-1,2278	-0,6008	1,4635	2,7327
P-değeri	0,0003	0,6411	0,0357	0,0217	0,0030	0,3990	0,2749	0,0014	0,2172	0,2682	0,4556	0,0014
KENT	0,4104	0,0200	-0,0891	0,2768	0,0406	0,6444	-0,4733	-0,2443	-3,3905	-1,0873	1,5404	0,5719
P-değeri	0,0243	0,0000	0,6517	0,0517	0,9155	0,0007	0,0832	0,6822	0,0000	0,0015	0,4491	0,4413
NÜFUS	-0,7096	-0,0134	-0,8741	-0,8031	-0,7358	-0,3408	-0,0076	-0,6268	1,7901	-1,2236	-1,9019	-0,2952
P-değeri	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0311	0,0310	0,9750	0,2412	0,0010	0,0001	0,1096	0,5943
FİYAT	-0,2163	-0,0394	-0,0339	0,1292	-0,2003	-0,1234	0,2158	-0,2501	-0,0903	-0,1648	-0,2200	-0,3157
P-değeri	0,0000	0,0000	0,4163	0,0002	0,0132	0,0008	0,0003	0,0640	0,5591	0,0430	0,5370	0,0029
Yıl sayısı	28	30	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28
Ülke sayısı	101	113	85	85	85	81	93	80	64	77	54	69
Gözlem sayısı	2284	3359	1660	1676	1619	1546	2015	1279	1046	1326	555	796
R-kare	0,5947	0,8021	0,7235	0,7738	0,7451	0,7784	0,6236	0,5977	0,5623	0,5763	0,5010	0,5977
F-ist.	23,7161	88,5451	34,4831	45,5627	37,5029	44,5115	25,0341	15,4645	12,7002	15,1752	5,4628	10,2105
P-değeri(F-ist.)	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000

4.5. Politik Globalleşme İndeksi için Tahmin Sonuçları

Politik globalleşme indeksinin kamu harcamaları üzerindeki etkisine ilişkin elde edilen bulgular Tablo 9'da raporlanmıştır. GLOBAL5 değişkeni on iki kamu harcamasından sekizinde (HARCAMA2, HARCAMA3, HARCAMA4, HARCAMA5, HARCAMA6, HARCAMA9, HARCAMA10, HARCAMA12) en azından %10 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu anlamlı olduğu sekiz kamu harcamasından ikisinde (HARCAMA2, HARCAMA12) negatif (etkinlik hipotezi geçerli) işaret almakta ve diğer altısı (HARCAMA3, HARCAMA4, HARCAMA5, HARCAMA6, HARCAMA9, HARCAMA10) için pozitif (telafi hipotezi geçerli) işaret almaktadır. En büyük negatif etkiyi HARCAMA12 (taşımıcılık ve iletişim harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı) değişkeninde göstermekte olup, politik globalleşme indeksinde meydana gelecek olan %1'lik bir artış taşımıcılık ve iletişim harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payını %1,17 azaltmaktadır. Diğer taraftan en büyük pozitif etkiyi HARCAMA9 (Yakıt harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı) değişkeninde göstermekte olup, politik globalleşme indeksinde meydana gelecek olan %1'lik bir artış Taşımıcılık harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payını %1,27 arttırmaktadır. Ayrıca en küçük

pozitif etkiyi HARCAMA3 (sağlık harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı) değişkeninde göstermekte olup, politik globalleşme indeksinde meydana gelecek olan %1'lik bir artış sağlık harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı %0,26 arttırmaktadır.

RKBGSYİH değişkeni sadece dört kamu harcaması (HARCAMA1, HARCAMA2, HARCAMA7, HARCAMA9) için en azından %10 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. RKBGSYİH değişkeni HARCAMA7 modelinde pozitif işaret alıyor iken HARCAMA1, HARCAMA2, HARCAMA9 modellerinde negatif işaret almaktadır. BAĞIMLILIK değişkeni sadece altı kamu harcaması (HARCAMA1, HARCAMA3, HARCAMA4, HARCAMA5, HARCAMA8, HARCAMA12) için en azından %1 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu altı modelin üçünde (HARCAMA3, HARCAMA4, HARCAMA12) pozitif işaret alıyor iken diğer üçü (HARCAMA1, HARCAMA5, HARCAMA8) için ise negatif işaret almaktadır. KENT değişkeni sadece altı kamu harcaması (HARCAMA1, HARCAMA2, HARCAMA4, HARCAMA6, HARCAMA9, HARCAMA10) için en azından %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu altı modelin dördünde (HARCAMA1, HARCAMA2, HARCAMA4, HARCAMA6) pozitif işaret alıyor iken diğer ikisinde

(HARCAMA9, HARCAMA10) için ise negatif işaret almaktadır. NÜFUS değişkeni sadece sekiz kamu harcaması (HARCAMA1, HARCAMA2, HARCAMA3, HARCAMA4, HARCAMA5, HARCAMA6, HARCAMA9, HARCAMA10) için en azından %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. NÜFUS değişkeni HARCAMA9 modelinde pozitif işaret alıyor iken HARCAMA1, HARCAMA2, HARCAMA3, HARCAMA4, HARCAMA5, HARCAMA6, HARCAMA10 modellerinde negatif işaret almaktadır. FİYAT değişkeni sadece dokuz kamu harcaması (HARCAMA1, HARCAMA2, HARCAMA4, HARCAMA5, HARCAMA6, HARCAMA7, HARCAMA8, HARCAMA10, HARCAMA12) için en azından %10 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. FİYAT

değişkeni HARCAMA4 ve HARCAMA7 modelinde pozitif işaret alıyor iken HARCAMA1, HARCAMA2, HARCAMA5, HARCAMA6, HARCAMA8, HARCAMA10, HARCAMA12 modellerinde negatif işaret almaktadır. Modellerin açıklama gücünü yansıtan R-kare değerlerine bakıldığında en düşük 0.4999 değerini HARCAMA11 modelinde aldığı en büyük 0.8086 değerini HARCAMA2 modelinde aldığı tespit edilmiştir. Modelin anlamlılık sınavası için kullanılan F-testi sonuçlarına bakıldığında on iki modelin her birinde F-testi istatistik değerlerine ait P-değerleri %1'de anlamlı olduklarından on iki modelin her birinin istatistiksel açıdan anlamı olduğu sonucunu ortaya koymaktadır.

Tablo 9. Politik Globalleşme İçin Tahmin Sonuçları

Bağımlı değişken==>	HARCAMA 1	HARCAMA 2	HARCAMA 3	HARCAMA 4	HARCAMA 5	HARCAMA 6	HARCAMA 7	HARCAMA 8	HARCAMA 9	HARCAMA 10	HARCAMA 11	HARCAMA 12
Sabit Terim	17,8483	1,3010	9,3540	6,7605	15,0569	2,0088	-0,5457	18,1122	-24,8232	21,0037	15,7577	-1,0317
P-değeri	0,0000	0,0000	0,0031	0,0097	0,0133	0,4687	0,8907	0,0671	0,0186	0,0003	0,4962	0,9081
GLOBAL5	-0,1053	-0,0211	0,2611	0,4532	0,4730	0,3549	-0,2367	0,3124	1,2788	0,5720	0,0595	-1,1744
P-değeri	0,3708	0,0000	0,0557	0,0000	0,0677	0,0052	0,1918	0,4508	0,0037	0,0149	0,9453	0,0007
RKBGSYİH	-0,7927	-0,0155	0,2456	0,2108	-0,3942	0,0752	1,1811	-0,3838	-1,1015	0,1736	0,1781	0,3329
P-değeri	0,0000	0,0000	0,1839	0,1440	0,2572	0,6438	0,0000	0,5127	0,0781	0,6143	0,8589	0,3934
BAĞIMLILIK	-1,1073	0,0027	0,9225	0,8544	-1,6401	-0,1278	0,6574	-3,0277	-0,4775	-0,2658	1,5897	2,2575
P-değeri	0,0002	0,6025	0,0036	0,0012	0,0073	0,6480	0,1337	0,0039	0,6363	0,6283	0,4239	0,0068
KENT	0,4012	0,0219	0,1192	0,3971	0,1288	0,7100	-0,2143	-0,2330	-3,0099	-0,8816	1,8084	0,7839
P-değeri	0,0247	0,0000	0,5367	0,0045	0,7287	0,0001	0,4256	0,6902	0,0000	0,0085	0,3754	0,2842
NÜFUS	-0,7213	-0,0180	-0,8403	-0,7329	-0,6774	-0,3119	-0,0317	-0,5931	1,9028	-1,1611	-1,9520	-0,3352
P-değeri	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0478	0,0482	0,8974	0,2686	0,0005	0,0002	0,1014	0,5401
FİYAT	-0,2167	-0,0394	-0,0321	0,1299	-0,2029	-0,1265	0,2280	-0,2555	-0,1289	-0,1799	-0,1952	-0,3534
P-değeri	0,0000	0,0000	0,4433	0,0002	0,0119	0,0006	0,0002	0,0588	0,4042	0,0276	0,5856	0,0006
Yıl sayısı	28	30	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28
Ülke sayısı	101	113	85	85	85	81	93	80	64	77	54	69
Gözlem sayısı	2284	3359	1660	1676	1619	1546	2015	1279	1046	1326	555	796
R-kare	0,5948	0,8086	0,7208	0,7743	0,7456	0,7794	0,6199	0,5979	0,5656	0,576743	0,4999	0,6041
F-ist.	23,7274	92,2968	34,0307	45,6757	37,6015	44,7733	24,6509	15,4770	12,8700	15,2015	5,4391	10,4833
P-değeri(F-ist.)	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000

5. Sonuç

Bu çalışma on iki farklı kamu harcaması için globalleşme literatüründe var olan etkinlik ve telafi hipotezlerinin geçerliliğini ampirik olarak analiz etmektedir. Çalışmada dengesiz panel veri seti ve iki yönlü sabit etki modelleri kullanılarak hiper globalleşme döneminde (1989 yılı sonrası dönem) söz konusu hipotezlerin geçerliliği sınanmıştır. Ele alınan globalleşme türleri; genel globalleşme, ekonomik globalleşme, politik globalleşme, kültürel globalleşme ve sosyal globalleşmedir.

Genel globalleşme indeksi ile on iki kamu harcamasından dokuzunda istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Bu anlamlı olduğu dokuz ilişkinin ikisi için (tüketim harcamalarının GSYİH içindeki payı, taşımacılık ve iletişim harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı) negatif katsayı (etkinlik hipotezi geçerli) elde edilmiş, diğer geriye kalan yedi ilişki için (toplam kamu harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, sağlık harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, eğitim harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, sosyal koruma

harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, yakıt harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, taşımacılık harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, taşımacılık ve iletişim harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı) için pozitif katsayı (telafi hipotezi geçerli) elde edilmiştir.

Ekonomik globalleşme ile on iki kamu harcamasından yedisi (toplam kamu harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, tüketim harcamalarının GSYİH içindeki payı, eğitim harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, madencilik harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, yakıt harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, taşımacılık harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, taşımacılık ve iletişim harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı) için istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Anlamlı olan bu yedi kamu harcamasından üçü için (tüketim harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, madencilik harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, taşımacılık ve iletişim harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı) negatif katsayı (etkinlik hipotezi geçerli) elde edilmiş, diğer dördü için (toplam kamu harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, eğitim harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, eğitim harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, yakıt harcamalarının GSYİH içindeki

yüzdesel payı, taşımacılık harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı) pozitif katsayı (telafi hipotezi geçerli) elde edilmiştir.

Sosyal globalleşme indeksi ile on iki kamu harcamasından dokuzu (tüketim harcamalarının GSYİH içindeki payı, sağlık harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, eğitim harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, sosyal koruma harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, tarım harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, madencilik harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, taşımacılık harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, iletişim harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı) arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu görülmüştür. Söz konusu anlamlı dokuz kamu harcamasından bir tanesi (taşımacılık ve iletişim harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı) için negatif (etkinlik hipotezi geçerli) katsayı elde edilmiş, diğer sekizi için (tüketim harcamalarının GSYİH içindeki payı, sağlık harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, eğitim harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, sosyal koruma harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, tarım harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, madencilik harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, taşımacılık harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, iletişim harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı) pozitif katsayı (telafi hipotezi geçerli) elde edilmiştir.

Kültürel globalleşme ile on iki kamu harcamasından beşi için (tüketim harcamalarının GSYİH içindeki payı, sağlık harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, eğitim harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, tarım harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, taşımacılık harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı) istatistiksel olarak anlamlı ilişkinin var olduğu görülmüştür. Bu anlamlı olduğu beş kamu harcaması için katsayının pozitif (telafi hipotezi geçerli) işaret aldığı tespit edilmiştir.

Politik globalleşme ile on iki kamu harcamasından sekizi arasında (tüketim harcamalarının GSYİH içindeki payı, sağlık harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, eğitim harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, sosyal koruma harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, savunma harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, yakıt harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, taşımacılık harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, taşımacılık ve iletişim harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı) istatistiksel olarak anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Bu anlamlı olan sekiz kamu harcamasından ikisinde (tüketim harcamalarının GSYİH içindeki payı, taşımacılık ve iletişim harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı) negatif katsayı (etkinlik hipotezi geçerli) elde edilmiş, diğer altısında (sağlık harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, eğitim harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, sosyal koruma harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, savunma harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, yakıt harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı, taşımacılık harcamalarının GSYİH içindeki yüzdesel payı) pozitif katsayı (telafi hipotezi geçerli) aldığı görülmüştür.

Kaynakça:

- Abizadeh, S. (2005). An Analysis of Government Expenditure And Trade Liberalization. *Applied Economics*, 37, 1881-1884.
- Acemoglu, D., & Yared, P. (2010). Political Limits to Globalization. *American Economic Review*, 100(2), 83-88.
- Aghion, P., Boustan, L., Hoxby, C. L., & Vandenbussche, J. (2009). The Causal Impact of Education on Economic Growth: *Evidence from U.S.* Harvard University.
- Anderson, E., & Obeng, S. (2021). Globalization and Government Spending: Evidence for The 'Hyper-Globalisation' of the 1990s and 2000s. *The World Economy*, 44(5), 1144-1176.
- Blum, J., Dorn, F., & Heuer, A. (2021). Political Institutions and Health Expenditure. *International Tax and Public Finance*, 28, 323-363.
- Borghi, E. (2009). *Trade Openness and Public Expenditure on Labor Market Policies*. University of Milan and CESPRI.
- Bretschger, L., & Hettich, F. (2002). Globalization, Capital Mobility and Tax Competition: Theory and Evidence for OECD Countries. *European Journal of Political Economy*, 18, 695-716.
- Busemeyer, M. (2009). From Myth to Reality: Globalisation and Public Spending in OECD Countries Revisited. *European Journal of Political Research*, 48(4), 455-482. doi:<https://doi.org/10.1111/j.1475-6765.2009.00838.x>
- Cameron, D. R. (1978). The Expansion of the Public Economy: A Comparative Analysis. *American Political Science Review*, 72, 237-269.
- Dreger, C., & Reimers, H. E. (2005). Health Care Expenditures in OECD Countries: A Panel Unit Root and Cointegration Analysis. Germany.
- Dritsakis, N., & Adamopoulos, A. (2004). Financial Development and Economic Growth in Greece: An Empirical Investigation with Granger Causality Analysis. *International Economic Journal*, 18(4), 547-559. doi:<https://doi.org/10.1080/1016873042000299981>
- Fedeli, S. (2015). The Impact of Gdp on Health Care Expenditure: The Case of Italy (1982- 2009). *Social Indicate Research*, 122, 347-370.
- Ferris, J. S., Park, S. B., & Winer, S. L. (2008). Studying the Role of Political Competition in the Evolution of Government Size over Long Horizons. *Public Choice*, 137(1/2), 369-401.
- Garret, G. (1998). *Partisan Politics in the Global Economy*. New York: Cambridge University Press.
- Garrett, G. (2001). Globalization and Government Spending Around The World. *Studies in Comparative International Development*, 35(4), 3-29.
- Garrett, G., & Mitchell, D. (2001). Globalization, Government Spending and Taxation in the OECD. *European Journal of Political Research*, 39, 145-177.

- Gygli, S., Florian Haelg, N. P., & Sturm, J. E. (2019). The KOF Globalisation Index – Revisited. *Review of International Organizations*, 4(3), 543-574, <https://doi.org/10.1007/s11558-019-09344-2>.
- Hansson, Å., & Olofsdotter, K. (2008). Integration and the Structure of Public Spending. *Comparative Political Studies*, 1001–1027.
- Islam, M. Q. (2004). The Long Run Relationship Between Openness and Government Size: Evidence from Bounds Test. *Applied Economics*, 36(9), 995–1000.
- Kaufman, R., & Segura-Ubiergo, A. (2001). Globalization, Domestic Politics, and Social Spending in Latin America: A Time-Series Cross-Section Analysis, 1973-97. *World Politics*, 53(4), 553–587.
- Kimakova, A. (2009). Government Size and Openness Revisited: *The Case of Financial Globalization*. *KYKLOS*, 62(3), 394-406.
- Liberati, P. (2007). Trade Openness, Capital Openness and Government Size. *Journal of Public Policy*, 27(2), 215–247.
- Lubbers, M. (1996). *Globalization: An Exploration*, *Globalization Studies*. Harvard University.
- Mourao, P. R. (2007). Has trade Openness Increased all Portuguese Public Expenditures? A detailed Time-series Study. *Financial Theory & Practice*, 31(3), 225–247.
- Olgun, H. (2006). Küreselleşme Kavramı ve İçeriğine Genel Bir Bakış. *Sosyoekonomi*, 3(3), 141-152.
- Petrou, K. (2014). Government Size and Trade Openness Using Bayesian Model Average. *University of Cyprus*. http://www.ucy.ac.cy/econ/documents/seminarpapers/2014/Article_1_Draft_2.pdf adresinden erişildi.
- Pickup, M. (2006). Globalization, Politics and Provincial Government Spending in Canada. *Canadian Journal of Political Science/Revue*, 39(4), 883–917.
- Ram, R. (2009). Openness, Country Size, and Government Size: Additional Evidence From A Large Cross-Country Pnael. *Journal of Public Economics*, 93, 213-218.
- Rodrik, D. (1997). *Küreselleşme Sınırı Aştı mı?* (İ. Akyol ve F. Ünsal, Ed.). İstanbul: Kızılelma Yayıncılık.
- Rodrik, D. (1998). Why Do More Open Economies Have Bigger Governments? *Journal of Political Economy*, 106(5), 1–47.
- Sagarik, D. (2014). Public Expenditures on Health in ASEAN Member Countries: An Analysis of Trends and Policy Determinants. *International Conference on Trends in Economics, Humanities and Management*. Pattaya/Thailand.
- Saenz, E., Sabate, M., & Gadea, M.D. (2013). Trade Openness and Public Expenditure. The Spanish Case, 1960-2000. *Public Choice*, 154, 173-195.
- Samimi, P., & Jenatabadi, H.S. (2014). Globalization and Economic Growth: Empirical Evidence on the Role of Complementarities. *Globalization and Economic Growth*, 9 (4), 1-7.
- Solmaz, E. (2014). OECD Ülkelerinde Ülke İçi Gelir Eşitsizliklerinin Çok Boyutlu Küreselleşme Endeksleri İle İlişkisi. *Suleyman Demirel University Journal of Faculty of Economics & Administrative Sciences*, 19(3), 91-108.
- Stiglitz, J. E. (2017). The Overselling of Globalization. *Business Economics*, 52(3), 129-137.
- Swank, D. (2001). Mobile Capital, Democratic Institutions, and the Public Economy in Advanced Industrial Societies. *Journal of Comparative Policy Analysis*, 3, 133–162.
- Tütüncü, A., & Zengin, H. (2018). Telafi ve Etkinlik Hipotezlerinin MINT Ülkeleri için Geçerliliğinin İncelenmesi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(1), 81–94.
- Wacziarg, R. (2001). Measuring The Dynamic Gains From Trade. *The World Bank Economic Review*, 15(3), 393–429.
- Winner, H. (2012). *Fiscal Competition and the Composition of Public Expenditure: An Empirical Study*. University of Salzburg and Austrian Institute of Economic Research.
- Yun, W. S., & Yusoff, R. (2019). Determinants of Public Education Expenditure. *A Review Southeast Asian Journal of Economics*, 7(2), 127-142.
- Zortuk, M., & Beşer, B. (2014). Dışa açıklık ve Demokratik Yapının Kamu Kesimi Büyüklüğü Üzerindeki Etkisi: Rodrik Hipotezine Geçiş Ekonomilerinden Kanıt. *Ege Akademik Bakış*, 14(3), 345-355.